

geeft, dan
in ook steeds
Hij toe, dan
hetzelfde.
God het fun-
at dat onwrik-
kracht in geen
den mensch,

toch óók over
eken. We heb-
wassenen op
met dit op te
opt wordt, die
n en door het
dat het sacra-
natuurlijk al-
tje, maar des-
aanwezig is,
aanvroeg, den
ook gedoopt
istius. Hij deed
le wijs. Maar
werkelijk, laat
zijn! Calvijn,
o.v. het avond-
lde — dat de
vangen zoo-
g aat (malos
mento tenus).
eloofigen blijkt
de goddeloos-
rdt gestriemd,
gebruiken, zijn
Heeren (1 Kor.
en Testaments,
waren on-
den Heere,
(2 Petr. 2:1).
worden, indien
ristus dus met
sacrament aan
kt, voorgelou-
C. V.

ELIJK LEVEN

de zaak van
rechter hebben
eigen kerk, of
u synode), een
dat de z.g. sy-
nacht heeft
de gemeenten
en tot de orde

actie, die men
hoort ach en
an den rechter.
edaa? De hel-
a, in strijd met
bekende plaats
erkLEDEN) te
rechters, doet
us weer op de
gen, als vrij-
i onderstboven
goddelijk noem-
dig, die leer te
ar komt er een
ijgt ineens „de
n haar gepant-
onschendbaar-
van gezegd, en
t met woorden
vtestamentische

led. Herv. Kerk
ging willen vrij-
Kerk, die Kerk,
naar eens moe-
laartoe hebben.
k aanvaard als
e van. Op het
ze ervan maken
feit te eerbie-
r te eerbiedigen
nden menschen
ichten aanvaard
elijke reglemen-
teeren mag. Bij
ag men iemand
e b e s t a a n d e
at mochten ook
et ingaan tegen
echtsaordeningen
m, die toen de
l te doen tegen
de), de kerken-
door te drijven
m.
de Ned. Herv.
et de kerk der

Belijdenis, die op den kansel nog altijd ligt, ook al
niets te maken. De vraag, of zij roepen mogen: de
Kerk, de Kerk!, die vraag is juist in geding.

Er is meer. Toen onlangs de vraag ter sprake kwam,
of men geen eerherstel moest geven aan Hendrik de
Cock, vertelden de heeren in het bekende barthiaansche
jargon: maar, de Kerk kan toch zoo iets niet doen?
„De Kerk” kan dit niet, „de Kerk” kan dat niet. Een
heel erg zichtbare Kerk — of wat zoo heet — krijgt
af en toe al die prachtige praedicaten op haar borstje
gespeld, die men aan de Onzichtbare Kerk heeft toe-
gedacht; en al naar het zoo uitkomt, wordt den eenen
keer, als iemand de Concrete Kerk voor haar EIGEN
forum aan wil pakken gestameld: „maar goeie man,
wat u daar wilt vorderen, dat kan pas bereikt wor-
den in de ONzichtbare Kerk”, en wordt den volgende
keer, als iemand ze aan wil pakken voor een niet-
eigen forum, gesist: „maar meneer, het is toch de
Kerk, die ge daar aanpakt?” Toch was het maar die
zichtbare: ze werd ineens gestoken in het Plastic
Costuum der Onzichtbare. Men zegt, ik weet het na-
tuurlijk niet, dat je bij bepaalde belichting, door zoo’n
Plastic Costuum heen kunt kijken tot op de huid.
Misschien zijn sommigen wat bang, dat dat weer ge-
beurt. Want ze gelooven minder in de Onzichtbare
Kerk (met onzichtbare huid) dan dat ze manipuleeren
met de Zichtbare.

Ja, die zaak van H. de Cock, waarom kon „de Kerk”
zoo iets nu niet doen? Men heeft hem, naar regle-
menten van de toenmalige Herv. Kerk, en in een taal,
die ook het Burgerlijk Wetboek kent, op een heel
leelijke manier te kijk gezet. Is daar soms geen so-
ciale, burgerlijke, zelfs politieke kant aan? Ongetwij-
feld. Maar als „de Kerk” zich pantsert tegen een oor-
deel van het wereldlijke forum, en zich onttrekt
aan de plicht van revisie voor eigen forum, waar
ter wereld haalt die „Kerk” dan de vrijmoedigheid
vandaan, om zoo hoog van den toren te blazen?

Ja, maar, zoo wordt gezegd: de overheid kan zich
niet bemoeien met interne zaken van de kerk. Basta.
Ik heb ook zoo iets gelezen in de achteraf publiek
gemaakte correspondentie van de synodocratische
deputaten voor correspondentie met de Hooge Over-
heid, toen ze bij den minister van Justitie een poging
ondernamen, om via dezen minister onze kerken ertoe
te brengen, onder ministeriële drang zich aan te
stellen als wat nieuws, terwijl in werkelijkheid die
synodocratische handel van 1944 hún instituut iets
nieuws gemaakt heeft, door zonder machtiging een
soort van „kerkrecht” in te voeren, en meteen maar
op te leggen, dat vreemd was aan wat bij onderlinge
afpraak was vastgesteld als norm voor de vrijelijk
aangegane samenleving in kerkverband. Dat is, men
vergunne het ons, een zelfde kiekeboe-spelen met de
overheid; niet bevoegd, wel bevoegd. Als men het
meent, dat de overheid niet oordeelen kan over in-
terne kerkzaken, nu, haal dan ook geen minister er
bij, om uit te maken wie gelijk heeft, gij of wij. Laat
men dan liever met ons de zaak uitpraten: het denk-
beeld eener samenspreking over den naam is al eens
geopperd, zooals onze lezers weten, maar we hebben
nog nooit één gegadigde gezien om de improviseren-
derwijs in de pers aangeboden samenspreking (!!!)
over deze burgerlijke, of civielrechtelijke verkeers-
kwesie, te begeeren. Men voelt: hier wringt iets.

Dit wringt er: ook al kan men zeggen, dat de over-
heid geen recht of bevoegdheid heeft, uit te maken
wat naar Gods Woord het goede gereformeerde schrif-
tuurlijke kerkrecht is, de overheid kan wel de ge-
lijk uitmaken, of in een bepaalde kerk, of in een
concreet kerkverband, of in een vereniging, b.v. een
vakvereniging, of wat dan ook, een bepaalde
klagende groep bejegend is naar
de in die groep geldende bepalingen.
Het zou ook wat moois worden, als men eerst
verklaarde: „de overheid kan zich niet inlaten met
de vraag, wat in de kerk, de politieke, de maatschap-
pelijke vereniging, naar Gods Woord, of naar Hegels
filosofie, of naar de barthiaansche quasi-theologie, de
goede norm is voor den opbouw van die kerk of van
die vereniging”, en dan vervolgens: „de
overheid blijve dus te allen tijde buiten de interne
kwesies”, om dan ten slotte bij wijze van een klap
op een heel andere vuurpijl te zeggen: overheid, maak
eens een eind aan het doen van onze tegenstanders,
die we zelf onder aanwending van termen uit kerke-
lijke reglementen of artikelen, en in een taal-die-ook-
het-burgerlijke-wetboek-hanteert, uit onze gelederen
hebben geworpen, en van alle in eigen kring gegeven
rechten beroofd. Dat zou er op neerkomen, dat een
door overrompeling gevormde of ingedutte meerder-
heid een minderheid ongestraft kan beleedigen, en
van een blijvend schandmerk voorzien onder beroep
op het „interne” rechtsmateriaal van de desbetreffen-
de kerk of vereniging of organisatie. Wie dan het
dichtst bij het departementale vuur zit, kan met een
tegenstander, die dadelijk in zijn schulp zou kruipen,
uithalen wat hij verkiest. Maar intusschen is ook de
burgerlijke eer met een en ander gemoed.

Wij zijn overtuigd, dat de overheid niet in staat is,
uit te maken, wie in 1944 naar de Schrift gelijk had,
Ridderbos-Polman-Nauta, dan wel Greijdanus-Holwer-
da-v. d. Born (stuk-Amersfoort)-Schilder, om maar
geen andere namen te noemen. Tenminste: naar Gods
Woord. Maar ze had wel degelijk de moge-
lijkheid, uit te maken, dat eerstgenoemde laatst-
genoemde hebben bejegend, plus, daar liep het na-
tuurlijk over, de kerken, de kerken, de kerken zelf,

op een manier, die indruischte tegen
het kerkelijk recht, dat afgespro-
ken was. Wij hebben er nooit aan gedacht, die
zaak te brengen voor een rechter; maar wij gelooven,
dat, indien een klacht was ingediend over bejega-
ning met schending van het aangenomen recht, met
conclusie van eerroof, een proces met goeden uitslag
voor wat dat punt betreft, zou kunnen zijn bekrond.

Zoo kán ook de rechter wel degelijk uitmaken, of
thans de Nederl. Herv. Kerk wordt beheerscht door
een tegen haar eigen bepalingen
zondigend synodaal ingrijpen. Waar-
om zou de rechter wel den Staat in het on-
gelijk kunnen stellen, onder verwijzing naar aange-
nomen en aan betrokkenen bekend gemaakte wetsbe-
palingen, en van de magische grootheid H e r v o r m d e
K e r k niet hetzelfde mogen en kunnen zeggen?
Het zou erop neerkomen, dat wel de Staat, maar
niet de burgerrechtelijke bekende, naar vereenigings-
recht te beoordeelen „Kerk” of zoogenaamde
kerk kan veroordeeld worden. Dat de Staat
wel kan veroordeeld worden, als hij buiten
de kerk blijft, maar óngemoeid moest blijven, als hij,
denk aan Koning Willem I, in 1816, zich vergrijpt aan
„de kerk”, die mythische figuur met een Plastic Ge-
waad, een synthetisch product van de onderstelde
Hemelsche Fabriek? Ik spot niet, verre daarvan. Het
is grimmige ernst, als wij kwaad worden over dat ge-
zeur met afgod „Kerk”, die men verder in elkaar tim-
mert, precies zooals Jesaja en het boek Sapientia het
zeggen van de afgoden der heidenen: 't is heelemaal
een getimmerte van eigen handen, en dan zeggen de
timmerlui ineens: 'pet af, 't is mijn God. „De Kerk!”
..... Je zou ze.....

Voor het oogenblik laat ik buiten beschouwing de
vraag, of leden van de thans vigeerende Herv. Kerk
er goed aan doen, en voor God zich klare rekenschap
kunnen geven van hun eigen verantwoordelijkheid, ook
voor de toekomst, als zij in DEZE situatie de rechter-
lijke instanties te hulp roepen. Daar zitten onderschei-
den kanten aan, die we misschien volgende week even
willen raken.

Maar men zegge niet: die rechter blijve overal a
priori buiten. Tenslotte gaat het om veel meer dan
om wat in engeren zin „kerkelijk” heet. En soms kan
een rechterlijke uitspraak voor langen tijd iets goed
maken, wat anders van „kerkelijke zijde” voor altijd
scheef getrokken zou zijn. Wat heet tegenwoordig al
niet „kerk”? B.v. in Amerika? Is dat spul allemaal
onschendbaar naar binnen? Of een eigenmachtige
synode?

Neem maar de kwestie van de kerkelijke goederen.
Al is er in den gang van sommige processen nog veel,
dat ons onjuist schijnt, aan den anderen kant hebben
we al vaak dankbaar erkend, dat de rechtspraak in
Nederland na 1944 een heilzame verbetering onder-
ging in betrekking tot de kerkelijke goederen. Er zijn
er nog altijd, die daar kwaad om zijn; en onlangs heeft
over die kwestie een bericht in de pers gestaan, be-
treffende den „Hoogen Raad”, dat ons te denken geeft,
en misschien wel de aandacht hebben moet binnen-
kort.

Neem nu eens den gang van de processen over ge-
bouwen etc., in veel gevallen, van na 1944; en stel dan
eens, dat óók in 1886, en in 1834, door den rechter
was erkend, wat in veel gevallen thans wel degelijk
is erkend als rechtsregel in gevallen, waarin een ker-
keraad zich ontleed van valsche, hem opgelegde,
maar tegen de kerkorde indruischende en dus onduid-
bare bepalingen? De nuchtere conclusie is, dat wij,
vrijgemaakten, in onderscheiden dorpen en steden
vandaag zouden vergaderen in het
gebouw, dat thans door de Ned.
Herv. Gemeente bezet is.

Men versta ons wel: wij zeggen niet, dat men de
reformatie van de kerk mag laten afhangen van de
vraag, of een rechter aan de kerk recht doet. Doe
liever zelf dadelijk recht aan de kudde. Wij zeggen
wel: pas op, dat ge niet het oor leent aan wie thans
zuchten: oeh, de kerk, de Kerk. Die kerkgebouwen
b.v. zijn tenslotte niet van ons, maar van Christus.
En als dit kleine voorbeeld erop wijzen kan, dat soms
de rechter optreedt, om kwáden handel van ker-
k e l i j k e instanties, die haar boekje te buiten gaan,
te keeren, dan weet men niet, wat thans zou kunnen
gebeuren met de Herv. Kerk. Soms wordt geschiedenis
gemaakt voor vele eeuwen.

Natuurlijk blijven hier vragen over, waarover, als
gezegd, zoo mogelijk een volgende keer nog iets te
zeggen valt.
K. S.

Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus (X)

VII. OP DE BRUILOFT TE KANA (vervolg).

De Helland spreekt Maria aan als vrouw, niet als
moeder. „In de taal, welke Jezus sprak, en zoo ook
in het Grieks, behelst deze uitdrukking niets, dat
met de gevoelens van eerbied en liefde in strijd is.
Bij Dio Cassius wordt een koningin door Augustus
daarmede aangesproken. Jezus gebruikt haar zelf te-
genover zijn moeder in een oogenblik van onuitspre-
kelijke teederheid, wanneer hij, van het kruis, voor de

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Hebt U ook den Heere Jezus verraden?

Wij waren onlangs genoodzaakt eenige lijdenspre-
ken door te nemen. En we kregen medelijden met de
menschen, die deze preeken achtereenvolgens zouden
hebben moeten aanhooren. Want den eenen Zondag
zou hun zijn „aangezegd”: gij zijt Judas; de volgende
week, dat ze in Kafas hun evenbeeld konden zien;
acht dagen later, dat zij treffende gelijkenis vertoon-
den met Petrus.

Deze passe-partout „toepassing” is niet nieuw. Ja-
ren geleden heeft de heer A. Janse al eens in ons blad
op dit soort „wij”-preken geattendeerd: „wij” zijn
Judas; „wij” zijn de hooge priester; „wij” zijn Pila-
tus; „wij” zijn Bar-Abbas; „wij” zijn het volk,
dat riep: Zijn bloed kome over ons en over onze kin-
deren. En Revis' „t En zijn de Joden niet, Heer
Jesu, die U cruysten” schijnt wonderwel in dezen stijl
van passiepreken te passen.

Intusschen is hier alle scherpe discretie en daarom
ook alle concreetheid zoek. Het onderscheid, dat de
tafereelen der Schrift leven doet, wanneer zij ons den
Heere Jezus Christus voor oogen schildert, onder ons
gekrusigd zijnde, wordt door de verfkwaad der toe-
passers onder een dikke verflag weggeretouchéerd.
En hoe ernstig en op-den-man-af zulk een prediking
ook klinken moge, het is een goedkoop spel en aan
allen ernst gespeend. En hoe ontdekkend zij ook klin-
ken moge, ze ontdekt niemand en bedekt alles. En
zulk niet met den mantel der liefde.

En waar de preeken zoo zijn voorgedaan daar is het
geen wonder, dat de zangen op dezelfde wijs zijn ge-
volgd.

Zoo lazen we dezer dagen een zangtekst over het
verraad van Judas. Prompt kwam de toepassing:

Heer, ook ik verraad
U zoo menigmaal.
O wil nedrdalen
in mijn hart en laat
licht daar zijn gebracht,
dan wijkt de nacht.

Dat lijkt een vrome zelfbeschuldiging, maar het is
een onvrome onwaarheid.

De Heere Jezus is maar één keer verraden. Door
Judas. En door niemand anders. Zooals Willem van
Oranje slechts één keer is doodgeschoten. Door Bal-
thasar Gerards. En door niemand anders. En die ééne
keer was voor dezen Juda van Karjoth precies ge-
noeg om er wroeging over te krijgen. De zilveren pen-
ningen, het verradersloon, brandden hem in de beurs
en hij smet ze een voor een den tempel in, den san-
hedristen voor de voeten: Ik heb verraden onschuldig
bloed. En benegaande verworgde hij zich. En voor-
overgevallen zijnde, is midden opgebarsten en al zijn
ingewanden zijn uitgestort.....

Eén keer.....

En moeten nu vandaag christenmenschen, die
nooit gedaan hebben wat Judas deed, die er ook nooit
de káns toe hebben gehad (Hij zit aan de rechter-
hand Gods!) in theatrale zelfbeschuldiging zingen:

„Heer, ook ik verraad
U zoo menigmaal?”

net als Judas en dan nog wel in recidire, „zoo menig-
malen”?

Dat zijn schijnvrome leugens.

Heeft iemand van ons Willem van Oranje dood-
geschoten? Of den laatsten Czaar aller Russen? Be-
halve Judas heeft niemand den Heere Jezus verraden,
al zijn wij allen met Judas in dezelfde zonde ontvan-
gen en geboren en al liggen we allen met hem des-
wege onder hetzelfde oordeel.

Het ware beter den menschen niet zulke onwerke-
lijke zelfbeschuldigen op de lippen te leggen en
hun dergelijke „schuld” niet te suggereeren. Jezus
verraden — niemand heeft er meer de kans toe. Er is
een andere zonde, die bij ons voor de deur ligt: dat
we ons Zijner en Zijner woorden schamen in deze
wereld. En dat we evena's de man van Karjoth ge-
ergerd worden aan den Christus der Schriften, den
Messias der Profetie, vallen over den Steen, dien God
gelegd heeft in Sion, den Helland van „de smalle ge-
meente”.
D. E. C.

laatste maal tot haar spreekt, XIX : 26. Hier laat deze
uitdrukking, van hoe groote achting zij ook getuigt,
Maria gevoelen, dat haar titel van moeder in den
werkkring, waarin Jezus intrad, geen rol meer te ver-
vullen heeft” *).

De Heere Jezus gaat de afstand tusschen Zijn moe-
der en Hemzelf duidelijk aangeven. Zijn ambtelijke
loopbaan in het Koninkrijk Gods is aangevangen. Zijn
éénig roeping is den wil van Zijn hemelschen Vader
te doen. Daarom mag niemand Hem op dezen weg
gaan voorschrijven, wat Hij zal doen. Dat mag de
duivel niet, dat mag Petrus niet. Dat mag ook Maria
niet. En daarom: Vrouw, wat heb Ik met u te doen?
Deze laatste uitdrukking ontmoeten we vaak in het
Oude Testament. Zoo b.v. in Richt. 11 : 12, waar Jefta

* Godet, a.w. I, p. 213.

tot den koning der Ammonieten boden zendt: wat hebben ik en gij met elkander te doen, dat gij tot mij gekomen zijt om tegen mijn land te krijen? In 2 Sam. 16:10, waar David tot Abisai, den broeder van Joab zegt: wat heb ik met u te doen, gij zonen van Zeruja? In 1 Kon. 17:18 waar de weduwe van Zarfath tot Elia zegt: Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachten te brengen en om mijn zoon te doden? In 2 Kon. 3:13: Maar Elia zeide tot den koning van Israël: wat heb ik met u te doen? Ga heen tot de profeten uws vaders en tot de profeten uwer moeder.

Uit al deze plaatsen blijkt, dat de uitdrukking gebruikt wordt, om iemand van het voornemen, dat hij heeft af te brengen of in de meening, die hij voorstaat te bestrijden. De Heere Jezus wijst in dit woord Maria dan ook heel scherp terug. Hij staat haar niet toe invloed te oefenen op Zijn Messiaansche werkzaamheid. Hier wordt weer iets openbaar van het zwaard, dat door Maria's ziel gaat (Luc. 2:34).

Jezus laat dan nog volgen de woorden: Mijne ure is nog niet gekomen. Hoe moeten we deze woorden opvatten? Men heeft het opgevat in den beperkten zin: „de ure om 't gevraagde wonder te verrichten". Maar de uitdrukking: „Zijne ure was nog niet gekomen" treffen we vaker aan in het Evangelie van Johannes. Zoo b.v. in hfdst. 7:30: Zij zochten Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. Zoo b.v. in hfdst. 8:20: En niemand greep Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. En in hfdst. 13:1 lezen we: Jezus wetende, dat Zijne ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader. In hfdst. 12 vs 23: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden. Hfdst. 17:1: Vader, de ure is gekomen, verheerlijkt Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.

„Van al deze uitspraken is Zijne ure die Zijner openbaring als Messias bepaaldelijk door Zijn dood en de daarna volgende verheerlijking.

De verwante uitdrukking Mijn tijd (7:6) heeft eveneens betrekking op Zijn openbaring als Messias, doch door Zijn koninklijken intocht in Jeruzalem.

Deze beteekenis treedt hier op den voorgrond. Jezus doet Maria, die ongeduldig verlangt Hem te treden van den troon te zien beklimmen, verstaan, dat de ure, waarop Hij de koninklijke, Messiaansche heerschappij aanvaardt, nog niet geslagen is. In de hoofdstad, Jeruzalem, in Zijn paleis, den tempel, en niet in den familiekring, moest Zijn plechtige openbaring als Messias plaats hebben⁹⁾.

Jezus wijst derhalve Maria's verzoek, om zich als den Messias te openbaren, af. Zijn tijden en gelegenheden worden niet door de menschen, maar door den Heere bepaald.

Toch heeft het Woord, dat Jezus tot Maria gesproken heeft, haar niet geheel afgeschrikt. Zij blijft er van uitgaan, dat in deze situatie Jezus helpen zal. Daarom zegt ze tot de dienaren: Zoo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat. En in haar geloof in den Heere Christus wordt zij niet beschaamd. Inderdaad heeft Hij op de brulloft te Kana Zijn heerlijkheid geopenbaard.

Er is gezegd: „Maria kreeg dan toch haar zin, al werd haar geloof even door Jezus op de proef gesteld, of ze wel wachten kon, ja zonder Maria's medewerking ging het eigenlijk niet, want zij was het, die tot de huisdienaren eerst bevel moest geven om Jezus te gehoorzamen, als Hij wat zou gebieden"¹⁰⁾.

Baarslag zegt hiervan: „Wat er gebeurde: een groot wonder, maar dat heel in 't verborgen geschiedde; waarvan alleen de zes discipelen wisten: „en Zijn discipelen geloofden in Hem". Wat er niet gebeurde: een geweldig, opzienbarend voor aller oog voltrokken „Messiaswonder", waarmee deze Zoon, omtrent Wien Maria zooveel profetische woorden „bewaarde in haar

hart" (Luc. 2:19) ineens uit het duister en de verborgenheid voor het volle licht zou treden en aller harten als door tooverslag zou winnen"¹¹⁾.

Wij mogen in deze geschiedenis op het voldoen van Maria's verzoek niet te veel nadruk leggen. Want: 1e. heeft de Heiland Maria zeer scherp teruggewezen en 2e. is de vrucht van dit wonder, dat Zijn discipelen in Hem gelooven. Enkele van die discipelen hadden eerst tot den kring van Johannes behoord. Zij waren in Jezus' gevolg getreden. Dat was een heele overgang. In Johannes' leven kwam uit, dat de mensch door de zonde alles had verbeurd. Maar Jezus gaat het volle leven in. Hij komt, etende en drinkende (Matth. 11:19).

In dit eerste teken komt uit, wat Jezus eenmaal brengen zal, de vreugde van het Messiaansche rijk, waarvan de wijn het symbool is.

Maar die heerlijkheid van het Messiaansche rijk komt slechts in den weg van het lijden, van de ure van Christus.

Van dien lijdensweg zag Maria niets. Daarom moet Christus haar op haar plaats zetten. Christus doet geen daden op zichzelf. Alles staat in het verband met het ééne groote verlossingswerk, dat Hij doet.

De plaats, die aan Maria wordt gegeven in de Roomsche leer, draagt datzelfde karakter als dit aforistisch verzoek van Maria: „zij hebben geen wijn". Gemist wordt hierin de groote lijn van het verlossingswerk Gods.

Enmatil.

K. MEIMA.

¹¹⁾ A.W., XVIII, p. 115.

**** Juiste voorlichting (inzake Zach. 3:6, 7)**

Prof. Dr J. Ridderbos meent, dat in mijn artikel (3 Februari): „Aan wie de eed?" aangaande hem door mij onjuiste voorlichting is gegeven. Ik heb in dat artikel aangehaald zijn uitspraak (Korte Verklaring op Zach. 3:6, 7), volgens welke aan Jozua een belofte gedaan wordt, verbonden aan een conditie.

Natuurlijk wordt dat niet ontkend; maar als ik nu opmerkte, dat deze opvatting van den schrijver nog uit zijn „goeden tijd" was, dan wordt mij tegengevoerd; pardon, ik heb ook later tegen dat zinnetje nooit bezwaar behoeven te hebben, want ik heb nooit ontkend, dat in het genadeverbond in een of anderen zin van condities wordt gesproken, en kan gesproken worden. Men kan van condities spreken, „maar altijd in een zeer bepaalde en beperkte zin".

Aldus prof. Ridderbos. En als ik nu in mijn artikel van 3 Febr. daaraan geen aandacht geef, dan „doe ik alsof" (i. we zullen daar maar weer geen kwestie van maken, al kon het), dan „doe ik, alsof ik niets hoor", meent hij.

Nu geef ik graag toe, dat ik lang niet alle artikelen van prof. Ridderbos over het verbond gelezen heb. De stof interesseert me maar matig, als ik me realiseer, dat bepaalde FORMULES in 1944 zijn gehanteerd als goddelijke waarheden, waaraan elke ambtsdrager volkomen conform moest zijn in alles; en als ik aan dien zoo boezen handel denk, word ik altijd, ook nu nog, een beetje moe van alle geschrijf, dat zich verliest in mogelijke achtergronden, en dan mogelijke achtergronden van die formules. Lieve menschen, ik kan over elke formule ook wel een paar jaar gaan schrijven, onder meer dan één aspect. Dat kan ieder, die een beetje heeft gestudeerd. Ik kan b.v. die formule van 1905-1942-1944, om nu maar bij één van de vele te blijven staan, bespreken onder de aspecten van:

- a) de verbonds-theorie,
- b) de kerk-theorie,
- c) de doops-theorie,
- d) de ken-theorie,
- e) de revelatie-theorie,
- f) de „Gods-waarachtigheids"-theorie,
- g) de regel-uitzonderingen-theorie,
- h) de probabilisme-theorie,

- i) de relatie-Oud-Nieuw-Testament-theorie,
- j) de kinderbejegenings-theorie,
- k) de kenmerken-theorie,
- l) de puberteits-theorie,
- m) de individu-gemeenschap-theorie,
- n) de practische-sylogismen-theorie,
- o) de theoretisch-sylogismen-theorie,
- p) de belofte-voorspellings-theorie,
- q) de wedergeboorte-theorie,
- r) de potentie-actus-theorie,
- s) de sleutelmachts-theorie,
- t) de stop-dan-wel-non-stop-mogelijkheid-in-onderstel-lingen-acten-theorie,
- u) de „staat"-en-„stand"-theorie,
- v) de zichtbaar-onzichtbaar-theorie,
- w) de inwendig-uitwendig-theorie,
- x) de heiligheds-heiligings-theorie,
- y) de hypothese-theorie,
- z) de privé-dan-wel-publieke-zielszorg-theorie,
- aa) de zelfbeproeuvings-theorie,
- bb) de zelf-analyse-theorie,
- cc), dd), ee), enzovoort, alle mogelijke andere theorie.

Geen grapje, al denkt iemand dat. Prof. Ridderbos is toch zeker niet doof geweest, toen ik, tot vervelens toe, opmerkte: menschen, laat je niet er toe brengen, van het ijne puntje af te gaan: geen dogmatiek — daar doe ik zelf wat aan — interesseert mij in die synodale handelingen, maar de blinding aan formules. Die theorieën, daar lees ik, als ik tijd en lust heb, vakmensen over. Prof. Ridderbos is vakman voor exegete O.T. en aanverwante vakken. Als dogmatisch geïnteresseerde wil ik ook hem lezen, maar — dan moet hij me eerst overtuigen, dat „vakmensen" als Ursinus, die van hem verschilt, en al die andere vakmensen, die ik nog onlangs tegen dr. J. Hoek aanhaalde, als ze de „ontwikkeling" (i) van 1944 hadden beleefd, en hun boeken in 1944 hadden gehandhaafd, van den Heere niet mogen preeken; in heel de wereld niet, het zou als al onze dominees (nietwaar, feiten zijn toch feiten?), volgens dr. J. Ridderbos nergens in de wereld mogen preeken; want als ze het bij hem niet mogen, dan mogen ze het elders ook niet; waarom anders zou de Heere bevelden, hem ambteloos weg te zenden? Ik zou het oogenblik zegenen, waarop een nieuwe Ursinus in „mijn" kerk opstond (al construeert hij menig ding anders dan ik, en verder nog veel meer anders dan 1905-42-44).

Ik heb dus, dat geef ik toe, niet alles gelezen, na 1944, wat prof. Ridderbos over het verbond schreef. Ik schaam me deswege niet, want ik heb nog nooit gemerkt, dat hij op de argumenten, die ik hem gaf, direct dan wel zijdelings (b.v. over het hoofd van dr. J. Hoek heen) met zoo veel geduld is ingegaan, dat ik minder grond zou hebben dan hij om te zeggen, dat de opponent „doet, alsof hij niets hoort", „Grond" of anders aanleiding.

Maar nu de hoofdzak.

Ik geloof nog altijd, dat citaat van prof. Ridderbos uit die Korte Verklaring te moeten zien als citaat uit zijn betere tijd, den tijd vóór de uitwerpsingsdaad.

Prof. Ridderbos zegt: de moederbelofte was niet voorwaardelijk.

Neen, het voorspellingskarakter, dat ze had, maakte haar, om met Ursinus te spreken „kategoriaal". Evenals b.v. de belofte, dat de aarde niet meer door water zal vergaan (als in den zondvloed). Maar de individuen, tot wie de moederbelofte kwam, en verder kwam? Onderstelde die belofte soms Adams geloof, toen hij ze kreeg? Of — werd zijn geloof gewerkt door de belofte, ook deze?

Daar zitten we weer midden in de kwestie van de onderstelde wedergeboorte, én van de middelste dan wel onmiddellijke wedergeboorte (theorie, nummer ff, gg, hh, etc., etc.).

Prof. Ridderbos zegt onmiddellijk daarna: God gaf aan Abraham, den geloovigen Abraham, de belofte van Gen. 15:1. Zij was dan ook niet voorwaardelijk, meent hij.

Voorzover hij een voorspelling (Abrahams aparte positie in den bondskring betreffende) daarin lezen mag, heeft hij gelijk. Met Abraham sprak God anders dan met ons.

Maar waarom zegt prof. Ridderbos, zoo met nadruk: den geloovigen Abraham, en niet: den geloovigen Adam? Is Adam nu geloovig geworden DOOR de belofte, ja, of neen? Was dit evangelie kracht der wedergeboorte, ja of neen?

En wat Abraham betreft: ik geloof ook, dat hij al geloovig was, toen God hem die belofte gaf uit Gen. 15:1: hem was te voren al zoo veel gezegd en beloofd.

Op verstrooidenreis

„Import" was het scheldwoord waarmee de vrijmaking in Indië door velen werd afgedaan. Alsof import zelf een slechte zaak is. Is het evangelie soms overal geen „import" van boven, terwijl afwijking van het evangelie onder inheemsche Christenen vrijwel overal import is, en wel van beneden?

De beide militairen, waarover ik het vorige maal had, woonden aanvankelijk de diensten bij van de Protestantse Gemeente te Menado.

Zij meenden aanvankelijk in die gemeente de kerk van Christus te moeten zien, hoezeer ook gedefor-meerd. Maar al spoedig kwamen ze tot een ander inzicht. Al veel eerder immers was die gemeenschap tot reformatie opgeroepen, maar had zij aan dien oproep geen gehoor gegeven. Dus staakten zij al spoedig hun bezoeken aan de diensten van deze gemeenschap. In den kring van synodalen verkeerden zij daarna. Op hun beurt werden ook zij uitgenodigd in de bijeenkomsten van dien kring een preek te lezen. Maar ook in de practijk bleek spoedig, dat men niet waarlijk één was. Toen br Kappinga eens een preek las van ds Drost van Loppersum, die zonder onnoodige

scherpte toch duidelijk tegen den Wereldraad van kerken en het vals oecumenisch drijven van dezen tijd was gericht, werd achter den rug van broeder Kappinga om ergernis over den inhoud van deze preek geuit. Hem en zijn collega, broeder C. Maan, werd gesuggereerd voortaan alleen preeken van synodalistie te lezen. Daarop zijn die broeders gelukkig niet ingegaan. Zij zouden in het vervolg ook preeken lezen, waarin de zaak der vrijmaking onomwonden wordt gesteld. Hoe het verder gegaan is weet ik niet. Maar als die broeders zich aan hun voornemen gehouden hebben weet ik wel hoe het afgevoelen is.

Aan beide genoemde broeders heb ik midden in de week Woord en sacrament bediend. We hebben ons daarbij laten leiden door de belofte van Mattheus 18:19, 20. Helaas heeft mijn gastvrouw, de eerder genoemde onderwijzeres, geen deel genomen aan dezen dienst, en later berichtte zij mij, dat zij zich gevoegd had bij de synodalistische gemeenschap van Soerabaja. Een betrekkelijk groot percentage van onze menschen heeft zich op die manier vrijwillig beroofd van den grooten zegen die in Indië het trouw blijven zelf reeds was. Niemand die niet in de rimboe geweest is, kan intusschen verstaan hoe groot de verzoeking is om overstag te gaan. Als ik zelf met onze mat-schen midden in de eenzaamheid van een verstrooidenpost verkeerde, heeft me altijd zwaar gewogen de vraag

of ik geen lasten oplegde, die te zwaar waren om te dragen. Confrontatie met mijn ambtsopdracht in het Woord gegeven, maakte het vinden van het antwoord steeds weer licht. Ook in de verstrooiing maken we het ons alléén maar „moelijk", door van het Woord af te gaan en den daar gewezen weg om „omstandigheden" onbegaanbaar te verklaren. Maar wie er ook ginds op wandelen wilde, sommigen zelfs geheel alleen, anderen met nog twee of drie, gewaagden van den grooten zegen, die daarin ligt, en zij spraken daarvan heusch niet alleen onder den onmiddellijken indruk van een pas gehoorde preek of een juist ge-vierd avondmaal. Neen, ook later kreeg ik soortgelijke verzekeringen in brieven te lezen, nadat ik zelf allang weer hoog en droeg in Batavia zat, of inmiddels een andere verstrooidenreis begonnen was naar andere oorden.

De synodalistische kring te Menado had besloten mij dadelijk na aankomst uit te noodigen voor het houden van een praatavond. Was ook ik geen „protestantsch" dominee? Derhalve zou ik gaarne aanvaard worden als gast-geestelijke verzorger, gelijk het Concertgebouw-orkest soms zijn gastdirigent heeft. Er was echter een beperkende bepaling bij de uitnoodiging gevoegd: er mocht niet worden gepraat over de „vrijmaking in Indië". Ik heb toen dadelijk gezegd, dat deze uitnoodiging voor mij onaanvaard-

Maar ik ander, gel reeds te v belofte ook baring als lofte, moe spelling on schillig of zeggend as Er is b.v. speld, dat zullen zijn men mag, kinderen afvallen.

En nu derbos za of van sprekt, e lang kunz voorwaard

We heb Integendeo redeneering dat men m

Maar ik rein voor lang niet collega's tenden dr Hij heeft puntname ren zin: n Maar als

„Het lechting dere nu fleke du noeg..... bond en het oit uitverko Waarop sproken welke n vangen, het Gods hij het p en dat e In deen den stul gesprok uitverko

Dat is d Ridderbos Nu, als of dat, da Wil prof die belot

In de i houden, v verdient, Verband zelf een zonder da den dag v op socia categorie pelijke w leeraren i In één de speciaal i men zich groep als voor het treft de t

baar was spreking en voor voorzitter Voor een worden g alle leden avond me leden gaf het oude doctaten voor wat beeren in synodale wel in hu zetten tog rust vers zwijgen o als van C „Indische geen uits bleken du Men is deze „roe Maar voc daardoor Zoals